

ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ НАВЧАЛЬНО – ВИХОВНИХ ПРОЕКТІВ У ФОРМУВАННІ ЦІЛІСНОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНІВ

КЛИМЕНКО О.Л.

Україна, м. Дніпродзержинськ

комунальний заклад «Середня загальноосвітня школа №9 м. Дніпродзержинська» Дніпродзержинської міської ради

Оптимізація змісту, форм і методів виховання потребує всебічного врахування всіх аспектів та принципів виховного процесу, які з урахуванням реалій сьогодення, спрямовані на формування цілісної особистості.

Особистістю людина стає в процесі життєдіяльності, під впливом праці та спілкування, виховання та навчання. У формуванні цілісної особистості треба враховувати не тільки зовнішній вплив на її розвиток, а й задіювати внутрішній потенціал людини. Таким чином, особистість сформується не тільки, як об'єкт, продукт суспільних відносин, але й як активний суб'єкт, який вибудовує свій світ, своє «Я», свої особистісні якості та активну життєву позицію. [1. с. 52]

Для досягнення основної мети навчально – виховного процесу, а саме майбутньої соціалізації людини в суспільстві через реалізацію своєї сутності, знань, навичок, здобутих в школі, необхідно розробляти і впроваджувати якісно нові сучасні теоретичні засади і практичні підходи до вирішення проблем сьогодення, які мають бути покладені в основу усього навчально – виховного процесу відповідно до нових соціально – економічних умов трансформаційного періоду, що його переживає Україна.

При розв'язанні проблеми формування особистості виникає питання співвідношення психічних властивостей, зокрема ідеологічного і психічного, інтелектуального й емоційного, мотиваційної спрямованості та операційної озброєності, свідомого та несвідомого вибору. Структура особистості – ієрархічне утворення, яке включає загальну організацію особистості як суб'єкта спілкування, пізнання та праці. [2. с. 99]

Керуючись досвідом виховної діяльності, основні принципи виховання є системою вимог щодо всіх аспектів виховного процесу, який спрямовує роботу на формування учня, як цілісну особистість.

До основних принципів виховання належать:

- Цілеспрямованість
- Зв'язок виховання з життям
- Єдність свідомості та поведінки
- Виховання в праці
- Комплексний підхід
- Колективність
- Поєднаність педагогічного керівництва з ініціативою та самодіяльністю
- Повага та вимогливість
- Індивідуальний підхід
- Систематичність
- Послідовність
- Єдність педагогічних вимог школи, родини і громадськості

Кожен принцип виховної діяльності передбачає застосування цілеспрямованої системи дій, яка має власну теорію, методологію, перевірені стратегії та методи практичної роботи. [3. с. 385]

Одним із таких методів, який об'єднує в собі всі принципи, є система навчально – виховних проектів, як форма навчально – пізнавальної діяльності учнів, яка полягає в досягненні свідомо поставленої мети, що зумовлює не тільки отримання певної інформації, а й, в першу чергу, рефлексію діяльності.

Учні мають можливість самостійно опрацьовувати інформацію, будувати власну діяльність та шукати шляхи вирішення наданих теоретичних засад з проблемних питань сьогодення.

Наприклад, в комунальному закладі «Середня загальноосвітня школа № 9 м.Дніпродзержинська» Дніпродзержинської міської ради, другий рік, діє проект

«Здоров'язберігаючі технології в навчально – виховному процесі», одним з напрямків якого є – «Життя без шкідливих звичок».

Характеристики проекту:

Тип проекту: творчий, груповий.

Об'єкт пізнання: чинники здоров'я, факти особистого життя учнів, які свідчать про дотримання здорового способу життя, інформація про захворювання.

Мета проекту: збереження і зміцнення фізичного і психологічного здоров'я учнів, формування компетентної особистості, здатної до здорового способу життя, виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я громадян як найвищої соціальної цінності.

Провідне завдання:

- актуалізація проблеми здорового способу життя без шкідливих звичок,
- створення моделі здоров'я, як систему фізіологічного, морального та економічного благополуччя особистості,
- виявлення причин та умов, що призводять до проявів негативних явищ в молодіжному середовищі,
- формування практичних навичок правильного вибору в певних життєвих ситуаціях.

Спосіб вирішення задачі: виявлення свідчень конструктивної життєдіяльності особистості, яка веде здоровий спосіб життя. Такі свідчення виявляються за допомогою знаходження антитези між такими глобальними поняттями, як «повноцінне життя» та «існування особистості».

Методи та форми роботи: письмові роботи, усні доповіді, тренінги, семінари, відео лекторії, презентації.

Очікувані результати

Захисно - профілактичні технології .

- захист людини від несприятливих для здоров'я дій (виконання санітарно-гігієнічних вимог);
- усвідомлення діями негативного впливу на організм шкідливих речовин;
- організація змістовного дозвілля та відпочинку учнів;
- Компенсаторно – нейтралізуючі технології.
- впровадження в роботу відеолекторіїв щодо вживання корисних речовин для повноцінної життєдіяльності організму;
- профілактика негативних явищ в молодіжному середовищі
- Стимулюючі технології .
- впровадження в навчально-виховний процес активного шкільного відпочинку в зонах природного середовища з метою активізації особистісних ресурсів організму

Інформаційно-навчальні технології.

- забезпечити учням рівень грамотності, необхідний для ефективної турботи про здоров'я, - своє і своїх близьких;
- виховання культури здоров'я.

Методичне забезпечення:

- ПЕДРАДА: «Про діяльність педагогічного колективу з формування в учнів навичок здорового способу життя та профілактики негативних проявів в учнівському середовищі.»
- М.О. класних керівників: (семінар-практикум) «Фізичне, психологічне і соціальне здоров'я школярів – основа духовного розвитку особистості.»
- Батьківський всеобуч: «Налагодження взаємозв'язків в родині щодо попередження проявів усіх видів насилля»
- Круглий стіл для активу шкільного самоврядування з питань вирішення проблематики збереження здоров'я молоді.
- Методичні об'єднання вчителів - предметників. Захист проектів: «Використання сучасних активних технологій для зниження фізичного та психологічного навантаження учнів під час уроків»
- Відкрите засідання клубів «Кактус», «Капітошка»:
- « Вживання корисних речовин для повноцінної життєдіяльності організму» (відеоролик)

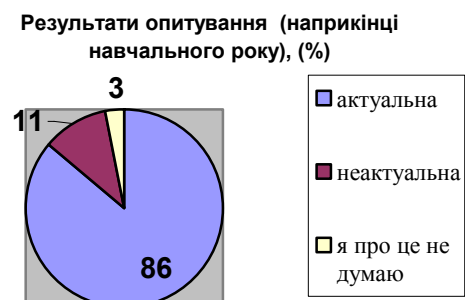
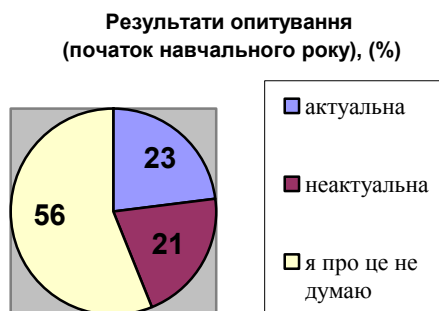
Склад проектних груп:

- викладачі біології, хімії, БЖД, – які мають можливість під час навчального процесу на практичних, розкривати тему «Життя без шкідливих звичок». Ці теми опрацьовуються з різних аспектів даної проблематики - фізіологічного, медичного, морального, соціального;
- викладачі фізвиховання – проводять спортивно – масову та фізкультурно – оздоровчу роботу, яка направлена на залучення учнів до здорового способу життя без шкідливих звичок: спартакіади, спортивно – театралізовані заходи;
- практичний психолог – протягом року проводить групову тренінгову роботу з питань профілактики наркоманії, ВІЛ/СНІДу, алкоголізму, збереження репродуктивного здоров'я, розвитку практичних навичок асертивної поведінки. В школі проводяться профілактичні акції «Ми обираємо життя без СНІДу», «Скажемо НІ наркотикам»;
- класоводи – є координаторами виконання творчої діяльності учнів, носіями та консультантами профілактичної інформації під час індивідуальних годин;
- лідери шкільного самоврядування, учні школи – проходять підготовку у практичного психолога по програмі «рівний – рівному», де вивчають п'ять основних модулів програми та втілюють їх у повсякденне життя учнів, готують творчі проекти, захист проектів;
- міські соціальні та благодійні організації – проводять профілактичні бесіди, відео лекторії, соціальні площадки, приймають участь в заходах школи;
- адміністрація школи – сприяє організації проектної діяльності та надає матеріально – технічну базу.

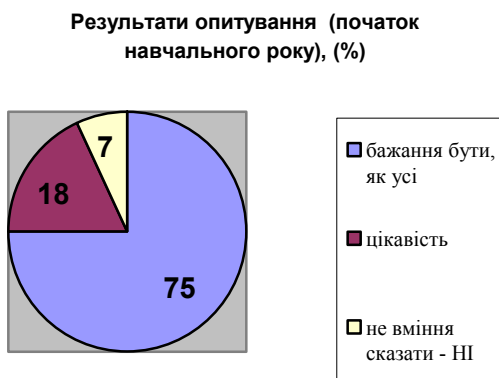
Якість такої системи сумісної проектної навчально – виховної роботи можна прослідити по результатам соціологічних опитувань, які проводяться на початку та наприкінці проекту. Соціологічне дослідження проходять учні 7 – 11 класів. У 2012 – 2013 навчальному році кількість учнів, які пройшли соціологічне опитування, склала 83 чоловіка. Профілактичний напрямок роботи «Життя без шкідливих звичок» складається з багатьох модулів, наприклад з профілактики вживання психотропних речовин.

Анкета «Що я знаю про наркотики?»

1. Як Ви вважаєте, проблема наркотиків сьогодні :

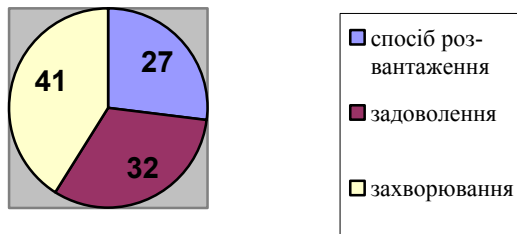

2. Як Ви вважаєте, яка основна причина вживання наркотиків:

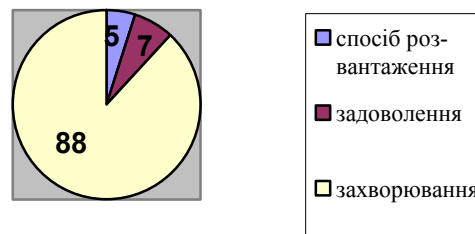

3. Як Ви вважаєте, що таке наркотик:

Результати опитування студентів нового набору (початок навчального року), (%)

Результати опитування студентів нового набору (наприкінці навчального року), (%)

По результатам дослідження чітко спостерігається позитивна динаміка змін: актуалізується та усвідомлюється проблематика, є в наявності зміни в особистісному відношенні до проблеми, переоцінюються основні причини вживання психотропних речовин. Під час підготовки та захисту творчих проєктів – учні підвищують свій інтелектуальний рівень, розвиваються комунікативні та організаційні здібності. Такі зміни надають можливість педагогам втілювати в роботу модулі проєкту, а молоді здобувати практичні навички поведінки в різних життєвих ситуаціях.

Хід проєкту «Здоров'язберігаючі технології в навчально – виховному процесі» висвітлюється на педагогічних радах та консилиумах, де педагогічний колектив ознайомлюється з результатами роботи проєктних груп та приймає колективне рішення щодо подальшої стратегії в організації роботи з учнями школи.

Література:

1. А.І.Веракіс «Основи психології»/ Навчальний посібник для ВНЗ/ - Х. – К.- 2005. – 416с.
2. Ю.Л. Трофімов «Психологія» /Підручник/ - К.:Либідь. – 2001. – 560с.
3. О.М. Степанов «Основи психології і педагогіки» /Посібник/ - К. – 2003. – 504с.